

9.

„Práce s odbornými zdroji“

*„Řekněte, z čeho jste čerpal a my
Vám řekneme, jestli se Vaše práce
dá vůbec posoudit...“*

Práce s informacemi, primární a sekundární zdroje.

Typy informačních zdrojů

Primární literatura

Sekundární literatura

Terciární literatura

Zdroje přístupné pomocí počítače - databáze

Citace a psaní literatury

Důvody – proč je nutné pracovat se zdroji

Odpovídající množství kvalitních zdrojů je zárukou:

- toho, že téma bude nosné, nebude se řešit v rovině spekulací, ale bude se opírat o „seriozní problém“.
- Zpracování solidních teoreticko metodologických východisek.
- Umožňuje konfrontaci pohledů a názorů.

Co uvést do teoretické části a jak pracovat se zdroji...

- Umožní orientovat se v problematice,
- Umožní definovat potřebné proměnné, prostředí, okolnosti, metody apod.
- Umožní vymezit řešený problém.
- Čtenáři stanoví osvětlí okolnosti zkoumání.
- Vše směřuje k „výzkumnému úkolu!“

Typy informačních zdrojů

- 1. Primární literatura (zdroje)**
- 2. Sekundární literatura**
- 3. Terciární literatura**

interpretují se různě různými autory.

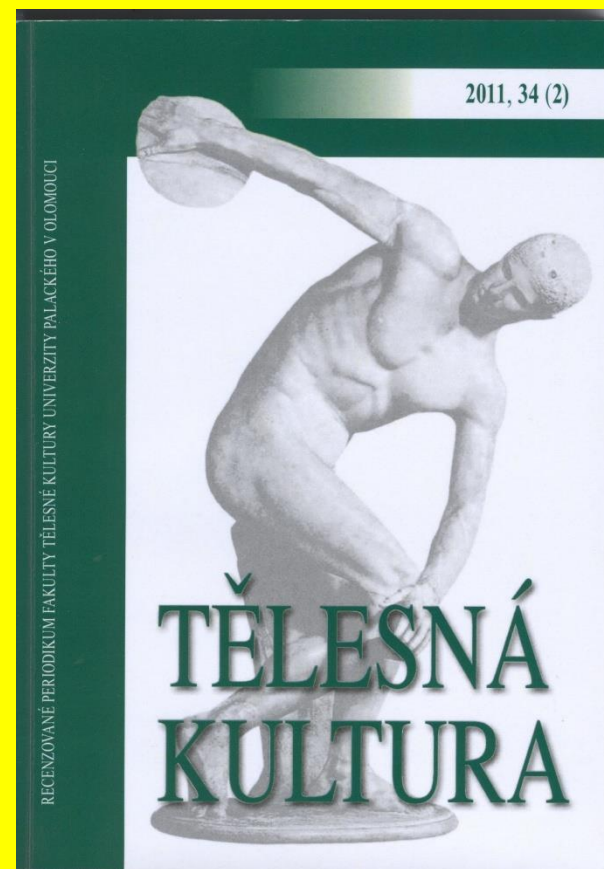
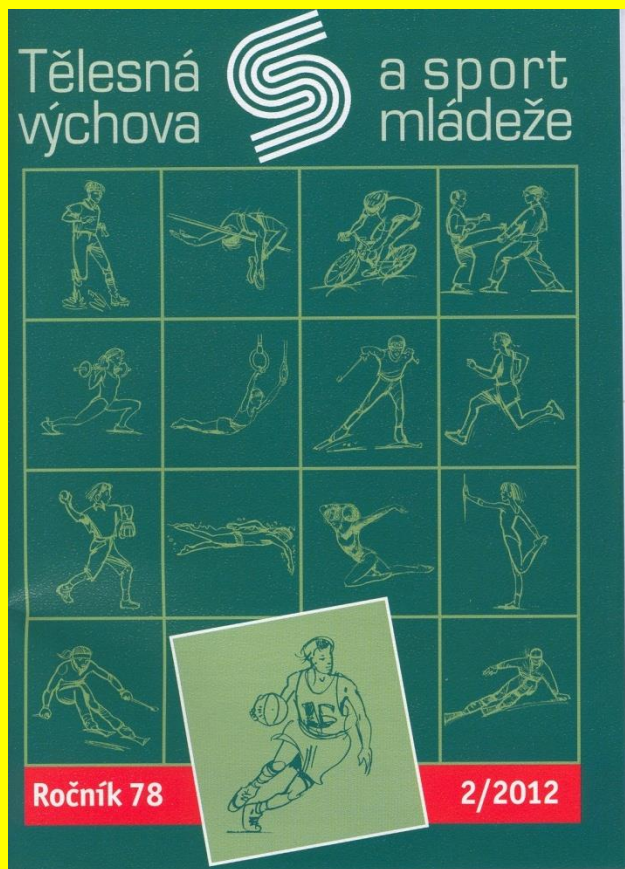
1. Typy primárních zdrojů

- **Primární literatura** je první místo, kde vědec sdělí v tištěné formě výsledky vědeckého výzkumu.
- Zahrnují články ve vědeckých časopisech, publikované sborníky z konferencí, technické zprávy, dizertace nebo bakalářské a diplomové práce, patenty. Všechny tyto zdroje lze společně nazvat jako **dokumenty**.
- Nejvěrohodnější vědecké zdroje jsou vědecké časopisy s „impact faktorem (IF).“
- V každém typu dokumentu primární literatury lze nalézt rozdílné informace s rozdílným množstvím detailů.

Impact factor je jedním z významných ukazatelů prestižnosti publikace.

Je to ukazatel četnosti, frekvence, s jakou se citoval průměrný článek v určitém časopise za poslední dva roky. Hodnota ukazatele se získá poměrem celkového počtu získaných citací (např. v r. 2005) počtem všech publikovaných článků v časopise za předchozí 2 roky (např. 2004, 2003).

Jednoduché domácí zdroje

Recenzované uznatelné publikace

JAN EVANGELISTA PURKYNĚ UNIVERSITY IN ÚSTÍ NAD LABEM
Faculty of Education

JOURNAL OF OUTDOOR ACTIVITIES

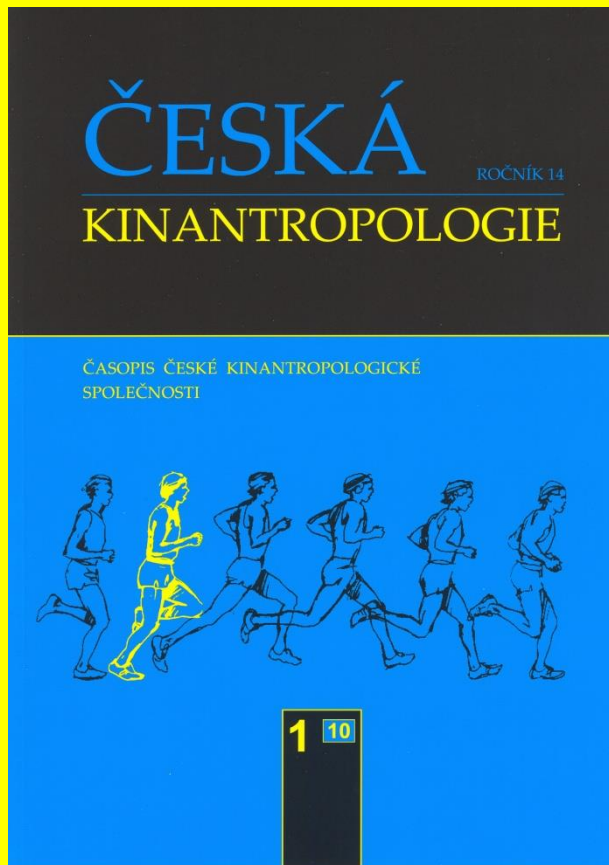
ISSN 1802-3908   Volume 5   No 2/2011

Contents:

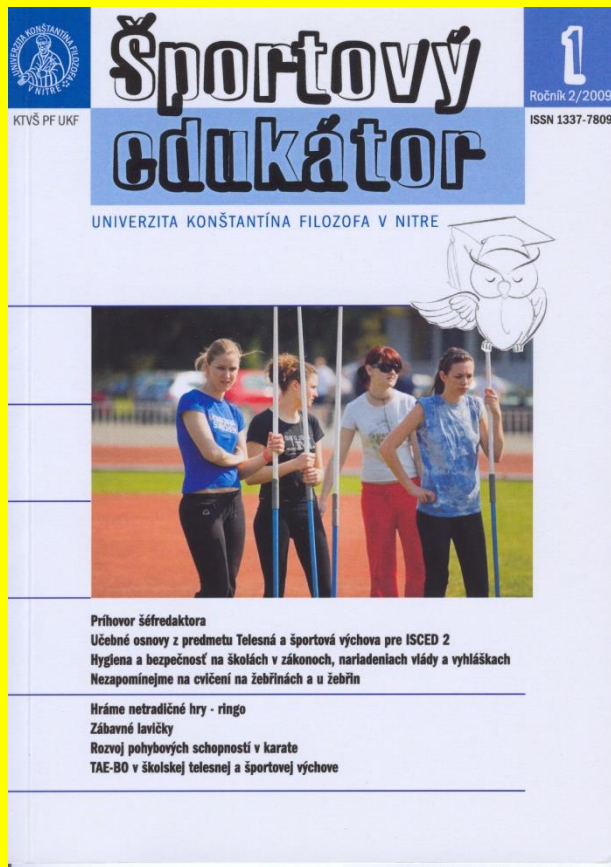
VOBR R. Peak performance age in cross country skiing	5
HNÍZDIL J., HAVEL Z. Motor tests for admitting students branch outdoor activities	16
BÍLÝ M., SÜSS V., BUCHEL M. Selected somatic factors of white water canoeists	30
GÖRNER K., OZIMEK M., GABRYS T. Place of activite forms of tourism among the youth of Cracow	43
NOSEK M., CIHLÁŘ D., VALTER L. Dependence of success of shooting and orientation skills on final standings in biathlon orienteering world championships in 2009-201	59
MAŠEK M., SÝKORA K., SUCHÝ J. Transfers in winter condition in selected armies and the army of the Czech republic	74
PYŠNÝ L., HAJEROVÁ-MÜLLEROVÁ L., PYŠNÁ J. First aid in outdoor activities – emergency resuscitation	88
LOUKA O., HNÍZDIL J. Selected safety risks in teaching of freediving	99
LOUKOVÁ T., VOMÁČKO L. The comparison of motivation in climbing and mountaineering in the Czech republic and Great Britain	110

Nejlepší v ČR

Cizí zdroje bez IF

2. Sekundární zdroje

- Jsou zdroje jako jsou učebnice, monografie, slovníky, příručky, sborníky, bibliografie.
- Všechny tyto sekundární práce mají společný cíl shrnutí a lepší organizaci informací publikovaných vědci v primární literatuře.
- Při jejich tvorbě je třeba dodatečná práce (tj. shromáždění informací z primární literatury), jsou vždy méně aktuální, než primární literatura.

Vztah sekundární a primární literatury

- V závislosti na druhu úsilí vynaloženého na jejich kompilaci, vyžadují sekundární díla rozdílné množství času pro přeskupení nových údajů. Odkazy na nové údaje lze najít v:
  - Indexujících zdrojích: několik dnů až několik týdnů po objevení se primární práce
  - Abstrahujících zdrojích: dva až devět měsíců, nebo více po objevení se primární práce
  - Přehledných článkách: jeden až tři roky nebo více po objevení se primární práce
  - Různých jiných zdrojích (ve formě příruček, slovníků, atd.) - nejdůležitější fakta dva až pět let nebo více po objevení se primární práce
- U některých Internetových zdrojů je zpoždění velice malé, v řádu několika dní.

Zdroje přístupné pomocí počítače

Databáze nebo časopisy v elektronické podobě

- Existují databáze, které odpovídají svým obsahem různým primárním a sekundárním zdrojům. Lze je rozdělit na:
- **BIBLIOGRAFICKÉ** - poskytují bibliografii dokumentů, případně s abstrakty
- **NEBIBLIOGRAFICKÉ** - číselné, textové, slovníky, databáze adresářů
- Nebibliografické databáze se někdy nazývají faktografické nebo zdrojové databáze na rozdíl od bibliografických databází, které hlavně dávají odkazy na primární publikace, které obsahují fakta

http://www.ujep.cz/cz/podle-cinnosti/knihovny/c170_informacni-zdroje.html

- **[EBSCO Discovery Service](#)** - zkušební přístup do **31. 10. 2012** (vyhledávací nástroj nové generace, propojení mnoha zdrojů) **[nápověda](#)**

ABECEDNÍ SEZNAM

- [ASPI](#) - právnícký systém [[návod](#)]
[BioOne FullText](#) [[návod](#)]
[Cambridge Journals Online](#) - HSS - plné texty časopisů z humanit. a spol. věd
[Česko-saská vysokoškolská knihovna \(kolekce e-knih\)](#)
[EBSCO](#) - přístup k plným textům více než 3 000 zahraničních časopisů [[návod](#)]
[EconLit](#) with Full Text - ekonomická databáze s plnými texty
[Elsevier Science Direct](#) - přístup k elektronickým verzím časopisů nakladatelství Elsevier [[návod](#)]
[Environment Complete](#) (přístup přes EBSCO) - životní prostředí
[Environmental Sciences & Pollution Management Database](#) (ESPM)
- databáze pro životní prostředí
[ERIC](#) - bibliografická databáze z oblasti vzdělávání

- [GEOBASE](#) - geografická databáze
[GeoRef](#) - geologická databáze
[GeoScienceWorld Full-Text](#) - plné texty
[Google Books](#) - vyhledávání knih naskenovaných firmou Google [[návod](#)]
[Google Scholar](#) - vyhledávání odborných textů [[návod](#)]
[IOPscience](#) - plné texty přírodovědných časopisů IoP Publishing
[JIB](#) - jednotná informační brána
[Journal Citation Reports](#) - údaje o citacích a impact faktoru vědeckých

- [Literature resource center](#) - bibliografická a plnotextová databáze
[Oxford Journals Online](#) - HSS - plné texty časopisů z humanit. a spol. věd
[Periodicals Archive Online](#) - plné texty časopisů z humanit. a spol. věd
[ProQuest Central](#) - multioborová plnotextová databáze
[Scopus](#) - bibliografická a citační databáze [[manuál](#)] [[brožura](#)] [[h-index](#)] [[další materiály](#)]
[Springer LINK](#) - přístup k plným textům elektronických verzí časopisů nakladatelství Springer
[Web of Science](#) - bibliografická a citační databáze [Další informace prezentace ze semináře](#)
[Wiley Interscience](#) - přístup k plným textům elektronických verzí časopisů nakladatelství Wiley [Další informace](#)

- www.google.com
- www.scholar.google.cz

O službě Google Scholar

- Služba Google Scholar představuje jednoduchý způsob uceleného vyhledávání odborné literatury. Z jednoho místa můžete vyhledávat informace z mnoha oborů a zdrojů: recenzované články, dizertační práce, knihy, abstrakty a články
- **Funkce služby Google Scholar**
- **Vyhledávání** rozmanitých zdrojů z jednoho místa
- **Hledání** článků, abstraktů a citací
- **Nalezení** celého článku v knihovně či na webu
- **Informace** o klíčových člancích v jakémkoli vědním oboru
- **Jak jsou články hodnoceny?**
Cílem služby Google Scholar je třídit články tak, jak to dělají výzkumní pracovníci – vzít v potaz celý text každého článku, autora, publikační zdroj, ve kterém se článek objevil a kolikrát byl citován v jiné vědecké literatuře. Nejrelevantnější výsledky se vždy objeví na první stránce.

Zdroje knihovny PF

Web of Science, EBSCO, Scopus, ScienceDirect, Springer LINK, Literature Online, BioOne, EnviroNetBase, Kluwer Online, nové zdroje od letošního roku: Proquest Central, JSTOR, PAO, Cambridge Journals, Oxford Journals, IoP Science a další, jakož i možnost využití Elektronické pedagogické knihovny, Jednotné informační brány, České elektronické knihovny aj.

3. Terciární zdroje:

- Práce, které mají učit jak používat primární a sekundární zdroje.
- Terciární zdroj obvykle shrnuje sekundární zdroje.
- Encyklopedie jsou příkladem terciárních zdrojů.

Wikipedie

Obecně by články ve Wikipedii neměly záviset na primárních zdrojích, ale spíše na věrohodných sekundárních zdrojích, vyznačujících se opatrným využíváním materiálu z primárních zdrojů.

Jak nakládat se zdroji...

Co tu chybí...

Uvádí se, že tělesná výchova a sport jsou prospěšné zdraví a kultivují životní styl. Dokumentuje to celá řada materiálů a studií. Na podporu těchto tvrzení je možné uvést výrok pronesený na konferenci o životním stylu dětí a mládeže, že výdej energie u dětí je nižší než energetický příjem...

Tady to máme...

Prokazatelné a přitom velmi závažné důsledky lze očekávat s rostoucími projevy nevhodných stravovacích návyků doprovázených komplexem jevů, které vedou k poklesu uplatňování pohybových aktivit (Bouchard & Katzmarzyk, 2010; Guihouva et al., 2006; Lean, 2010; Ruiz et al., 2006, Twisk, 2001) a mají spojitost také s úrovní pohybových dovedností (Fisher, 2005; Graf, 2004; Psotta, Kokštejn, & Vodička, 2009).

Výtah z odborného článku

In addition to motor pattern delays, children with visual impairments have consistently exhibited lower levels of fitness than their sighted peers (Blessing, McCrimmon, Stovall, & Williford, 1993; Lieberman & McHugh, 2001; Skaggs & Hopper, 1996; Winnick & Short, 1985). This is particularly noteworthy because children with visual impairments must work harder to accomplish daily living movement activities; therefore, the need to be fit is even greater than the norm (Buell, 1982).

L. Bláha and B. O. (2000) reported that youth with visual impairment

Citace - literatura

References

- Allport, G.W. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge, MA: Addison-Wesley.
- Arnhold, R.W., & McGrain, P. (1985). Selected kinematic patterns of visually impaired youth in sprint running. *Adapted Physical Activity Quarterly*, **2**, 206-213.
- Auxter, D., Pyfer, J., & Huettig, C. (2001). *Principles and methods of adapted physical education and recreation* (9th ed.). Boston, MA: McGraw Hill.
- Blessing, D.L., McCrimmon, D., Stovall, J., & Williford, H.N. (1993). The effects of regular exercise programs for visually impaired and sighted schoolchildren. *Journal of Visual Impairment and Blindness*, **87**, 50-52.
- Blinde, E.M., & McCallister, S.G. (1998). Listening to the voices of students with physical disabilities. *Journal of Physical Education, Recreation, and Dance*, **69**, 64-68.
- Block, M.E. (1999). Did we jump on the wrong bandwagon? Part 1: Problems with inclusion in physical education. *Palaestra*, **15**, 30-36, 55.
- Block, M.E., & Conatser, P. (1999). Consulting in adapted physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, **16**, 9-26.

Citační etika

- Každý zdroj by měl být citován – zmíněn, že sloužil jako zdroj, o který se opírám nebo ho využívám.
- Pokud cituji „pasáž“, musí být citována přesně (samozřejmě s odkazem).
- Největší prohřešek je opsání textu bez uvedení autora – zneužití!!!

Citace a psaní literatury

- Bibliografické citace – zpracování bibliografických citací dle platných norem ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2 (01 0197),
- citační etika
- vytváření poznámkového aparátu
- seznamy použité literatury.

ODKAZY NA CITACE

- Odkazy na citace plní v odborném textu zejména funkci informační, podpůrnou a komparační.
- Odkazujeme pouze na citace, které jsou přínosné nebo nutné.
- Rozlišujeme *citace ze zdrojů* a *citace zdrojů*. V české terminologii se více používá termínů odkaz, odkaz na literaturu apod.
- Odkaz je stručná forma citace vsunutá do pokračujícího textu nebo připojená jako poznámka dole na stránce, na konci kapitoly nebo na konci celého textu. Odkaz slouží k identifikaci publikace, z níž byla vybrána část textu, parafrázovaná myšlenka atd., a k přesnému vymezení její lokace v rámci zdrojové publikace (Český normalizační institut, 2000).

Citace a metody citování literatury

- **Citace** je krátká forma bibliografického záznamu umístěná buď v závorkách **uvnitř textu citujícího dokumentu**, nebo připojená jako **poznámka** na straně textu pod čarou, na konci textu kapitoly nebo na konci celého textu dokumentu. Citace slouží jednak k rychlé **identifikaci dokumentu**, ze kterého autor vybral a použil citát, parafrázovanou myšlenku apod., jednak k přesnému určení **umístění citátu, parafrázované myšlenky apod.**

Citace zdrojů.

- **1. Metoda uvádění prvního prvku a data**
- Při přesném citování textu uvádíme vždy autora a rok vydání
- V seznamu referencí uvádíme plnou citaci zdroje. Umístění odkazu na reference je zpravidla na konci věty, anebo ihned za uvozovkami.
- Materiál citovaný přímo z jiné autorovy práce nebo z práce jiného autora citujeme doslovně. *Krátkou citaci (méně než 40 slov) označujeme uvozovkami.*
- **Př.: Podle Nekonečného (1995) „každý jedinec má svůj vlastní systém postojů, tj. jeho jednotlivé postoje jsou určitým způsobem uspořádány a jsou mezi nimi určité vazby“.**
- **Př.: „Pojem potřeby vyjadřuje základní formu motivu, a to ve smyslu nějakého deficitu (nedostatku) v biologické či sociální dimenzi bytí“ (Nekonečný, 1995).**

Bloková citace

- **Bloková citace** - citaci delší než 40 slov píšeme do samostatného odstavce. Tento typ citace vymežeme zpravidla odsunutím od levého okraje (jako u nového odstavce), zpravidla tabelátorem 0,5 – 1 cm. tuto vzdálenost dodržujeme pro celou blokovou citaci. Pokud citace obsahuje další odstavec, začínáme odstavcovým odsunutím od levého okraje citace. Blokové citace nevymezujeme uvozovkami. Výrazy v uvozovkách uvnitř blokové citace ponecháme.
- Do blokové citace ze zdroje není možné zahrnovat další citace zdrojů nebo ze zdrojů.

Příklady blokové citace

- **Př.: Obdobnou úvahu nacházíme u Polákové (1993), která definuje tvoření, „...jako proces realizace nového v konstruktivním směru“.**
- **Tvořivost je individuálním rysem osobnosti a školy v obecném smyslu kladou důraz spíše na činnosti ve skupinách. Někdy pod tlakem nelítostné reality rozvoj tvořivosti dokonce brzdí. Skutečností, která školy a pedagogy tlačí tímto směrem, je vzrůstající počet dětí ve třídách a omezování finančních zdrojů. Není pochyb o tom, že existují vynikající učitelé, jimž se, jak se zdá, daří všechny tyto překážky s úspěchem překonávat a kteří jsou s to v dětech onu individuální jedinečnost podchytit a dále ji rozvíjet (Bean, 1995).**

2. Citování pomocí průběžných poznámek

- Za každým citovaným nebo poznámkovaným místem v textu se zapisuje číslice buď v horním indexu nebo v kulaté závorce na řádce, která se vztahuje k číselně řazeným poznámkám uspořádaným podle pořadí jejich výskytu v textu
- Někteří autoři poukazují na sociální důsledky rozvoje digitálních knihoven²⁵. Někteří²⁶ označili termín „digitální knihovna“ za oxymorón²⁷ Problematikou digitálních knihoven se podrobně ve své monografii z roku 2003 (29) zabývala Ch. Borgmanová (30).

Citace v rámci číselně řazených poznámek

- 25. ROWLANDS, I., Digital libraries, s. 195.
- 26. GREENBERG, D., Camel drivers and gatecrashers, s. 106.
- 27. LYNCH, C., Where do we go from here?
- 28. Termím „oxymorón“ (protimluv) znamená v lingvistice spojení slov, jejichž význam se navzájem vylučuje (například „živá mrtvola“, „svítání na západě“ aj.).
- 29. BORGMAN, Christine L., *From Gutenberg to the global information infrastructure*.
- 30. Ch. Borgmanová je profesorkou informační vědy na Kalifornské univerzitě v USA.

3. Citování pomocí číselných odkazů

- Někteří autoři poukazují na sociální důsledky rozvoje digitálních knihoven (9, s. 195). Někteří označili termín „digitální knihovna“ za oxymorón (20, s. 106; 12). Problematikou digitálních knihoven se podrobně ve své monografii zabývala Ch. Borgmanová (5).

Citování pomocí číselných odkazů

- Citace dokumentů se uvádějí v rámci textu v kulatých (popřípadě hranatých) závorkách pomocí **číselných odkazů** (číslo reprezentuje bibliografický záznam dokumentu jako celku) zapisovaných v řádce.
- Citace dokumentů jsou uváděny **v pořadí**, v němž byly **poprvé uvedeny** (celkový seznam bibliografických záznamů proto není a podle normy ISO 690 nemůže být uspořádán abecedně podle prvních údajů bibliografických záznamů).

Telefonní rozhovory, texty z faxových zpráv, e-mailové texty a zprávy, záznam části nepublikované přednášky apod.

- nejsou zahrnuty v referenčním seznamu. Lze je pouze citovat v textu.
- V takovém případě pak uvádíme iniciály, příjmení komunikátora a také datum, pokud je to možné.
- V těchto případech je velmi nutné dodržet etické zásady. To znamená, že v naprosté většině případů je žádoucí vyžádat souhlas autora s uveřejněním rozhovoru či textu.
- **Při.: Reprezentační trenér K.Nowak (osobní komunikace, 5.2.2002) potvrdil...**

Přípustné změny v přesných citacích:

- První písmeno prvního slova v citaci může být změněno na velké nebo malé písmeno.
- Interpunkční znaménko na konci věty může být upraveno tak, aby vyhovovalo syntaxi.
- Jednoduché uvozovky mohou být změněny na dvojité.
- Vynechání části originálu značíme ve větě třemi tečkami (...) a mezi dvěma větami čtyřmi tečkami (....). První tečka naznačuje tečku na konci věty, tři zbylé vynechání části textu.
- Na začátku nebo na konci citace užíváme „vynechávací znaky“ jen v případě nutnosti zdůraznění, že citace začíná nebo končí uprostřed věty.

Seznam literatury - příklady

- KRŠKOVÁ, L.; HILSKÁ, I.; KOPECKÁ, P. aj. Molekulární diagnostika maligních lymfomů řady B : detekce klonality a stručný přehled problematiky s vlastními výsledky. *Časopis lékařů českých*. 2004, roč. 143, č. 3, s. 191-194. ISSN 0008-7335.
- PEŠKOVÁ, Jaroslava. *Role vědomí v dějinách a jiné eseje*. Praha : Nakladatelství Lidové Noviny, 1998. 140 s. Knižnice dějin současnosti, sv. 5. Obsahuje bibliografické odkazy a rejstřík. ISBN 80-7106-217-0.
- POKORNÝ, Jaroslav; SNÁŠEL, Václav; KOPECKÝ, Michal. *Dokumentografické informační systémy*. 2. přeprac. vyd. Praha : Karolinum, 2005. 184 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1148-1.
- POLDAUF, Ivan aj. *Anglicko-český a Česko-anglický slovník*. 9., zcela přeprac. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1994. 1015 s. Edice Střední slovníky oboustranné. ISBN 80-04-23997-8.

Seznam literatury

- BRATKOVÁ, Eva. (zprac.). *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 : metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha : Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2008-12-22 [2008-12-30]. 60 s. (PDF). Dostupný z WWW: <http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>.
- Frömel, K., 2002: *Kompedium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: UP Olomouc, FTK. 126 s.
- Papáček M., Slipka J., 1997: *Úvod do odborné práce (pro posluchače studia učitelství biologie)*. České Budějovice: PF JČU. 88 s.

Citace podle APA

- Četné studie upozorňují na nevyváženost příjmu energie s jejím výdejem, což lze v převážné míře přičíst chybným stravovacím návykům, ale zejména nárůstu sedavého způsobu života na úkor aktivního vykonávání pohybových aktivit (Bunc, 2009a, 2009b; Nosek, Cihlář, & Pyšná, 2010; Sirard & Pate, 2001), a to v potřebném objemu a intenzitě (Haskell et al., 2007; Ruiz et al., 2006).

Literatura:

- Dobrý, L. (1995). Pojetí pohybového dovednostního výkonu. 7. část: Individuální difference. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 61(2), 2-6.
- Mitre, N., Lanningham-Foster, L., Foster, R., & Levine, J. A. (2009). Pedometer accuracy for children: Can we recommend them for our obese population? *Pediatrics*, 123(1), 127-131.
- Nosek, M., Cihlář, D., & Pyšná, D. (2010). Pohybová aktivnost a stravovací zvyklosti u školní mládeže v Ústeckém kraji. In J. Kresta & D. Pyšná (Eds.), *Kinesis, salus, educatio 2009* (pp. 71-78). Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně.

Generátor citací – seznam literatury

- Uvést příklady

Diagnostika

1. Vyjmenujte typy primárních zdrojů
2. Vyjmenujte typy sekundárních zdrojů
3. Charakterizujte blokovou citace
4. Vyjmenujte typy informačních zdrojů
5. Vyjmenujte způsoby odkazů na citace